І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь ...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 145. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1967 No. 145. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 11 серпня, 1967

В АМЕРИЦІ

ГУБЕРНАТОР ФЛОРИДИ КЛОД Р. КІРК несподівано прибув на збори коло 300 негрів в Джексонвіллі, Флорида, на яких промовляв войовничий муринський провідник, голова Студентського Координаційного Комітету Г. Реп. Бравн. Бравна мають судити за те, що в Кембріджі, Массачусетс, закликав до заворушень. Він перебуває на волі за кавцією 10.000 дол. Бравн щойно скінчив заклик до присутніх, щоб старалися про револьвери й рушниці, бо тільки ними здобудуть те, чого їм „треба". Після цього речення до Бравна приступив губернатор Кірк і сказав до промовця: „Вітаю вас на Флориді! Як вам тут ведеться? Але уважайте, я не люблю розмов про зброю!" Негри обступили губернатора, з якими він вітався поданням руки, а вони розповідали йому про свої проблеми. Коли від'їхав губернатор, Бравн продовжував промову, але вже з меншим успіхом.

ДИРЕКТОР ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРА ІНВЕСТИҐАЦІЇ Дж. Едгар Гувер описує нові ліві напрямки між молоддю в цій країні і називає їх „новим родом конспірації" в ЗДА. Гувер пише про це в журналі „Християнство сьогодні" і твердить, що комуністи „глибоко вкорінилися в цих нових лівих напрямках", але, покищо, їм не вдалося вповні опанувати цього руху. Та існує небезпека, твердить Гувер, що здисципліновані й досвідчені такі революціонери, як комуністи, зможуть опанувати оцей хаотичний рух між ідейною молоддю, між наркоманами „гіппісами" та між нечесесаними бітніками.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО, на Конвенції в Гонолюлю на Гаваях, перестерігає проти того, щоб не поборювати расові й громадянські заворушення тільки фізичною силою. На думку правників не можна ганити за недавні заворушення негрів як расу, бо в заворушеннях брала участь тільки незначна частина негритянського населення. За порядок в країні відповідають не тільки поліцисти, — твердять правники—адвокати, але і всі громадяни. Не можна, твердять правники, зменшувати видатки на поборювання вбогости, як дехто думає, а треба всіми силами старатися про це, щоб не було вбогих і убозтва, бо тоді і не буде расових заворушень.

СЕНАТОР РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ ІЗ ІЛЛИНОЙ Чарлз Г. Персі поважно думає про те, щоб в найближчому році бути „улюбленцем-кандидатом" на президента на Номінаційній Республіканській Конвенції. Це значить, що сенатор Персі думає про можливість змагатися між республіканцями за кандидатуру на президента в 1968-му році. Його прихильники кажуть йому: „Не можна буде вас підтримувати, коли не матимете підтримки свого стейту"! В політичних колах гадають, що Персі мусить в першу чергу здобути прихильність сенатора Дірксена. Персі заявляє, що він не є кандидатом на президента в 1968 році, але одночасно не хоче заявити, що не братиме участи у правиборах, коли б його ставили як кандидата.

ЗДА ВИПРОДУКУВАЛИ МОДЕЛІВ АВТ 1967-го року — 7,656,000, що є на 11 відсотків менше від числа моделів із 1966-го року — 8.606,049. Тепер моделі 1967-го року продукує тільки Фордова Моторова Компанія, а інші автомобільні фірми почали продукувати вже моделі 1968-го року. Моделів 1963-го року випродукували були тільки 7,340,104.

У СВІТІ

11 КАНДИДАТІВ НА ПРЕЗИДЕНТА У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ СПІЛЬНО ВИРІШИЛИ, як вести передвиборчу кампанію. Вона триватиме всього 23 дні, дови борів, які відбудуться 3 вересня ц. р. Всі ті кандидати летітимуть державним літаком до 12-ох міст із понад 20-ть тисячним населенням і після того вернуться до столиці Сайґону. Поза тими 12 містами нікуди ніхто з тих кандидатів не поїде. Більшість 17-мільйонового населення Південного В'єтнаму живе по оселях із менше, як 1.000 мешканців. Але цивільні кандидати на президента взагалі відмовляються вести кампанію, закидаючи військовому урядові, що той унеможливлює свобідну агітацію.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД СХВИЛЬОВАНИЙ вістками в американській пресі про задум ЗДА скасувати американські військові бази в Японії та перенести їх на Ґуам і Марійські острови за 2.000 миль від Окінави. Хоча японська громадська думка й урядові кола бажали б повернення під суверенітет Японії та її адміністрацію Окінави, проте водночас вони свідомі, що приявність американських баз в Японії становить її забезпеку однаково проти совєтської як комуно-китайської аґресії. Особливо після здобуття Комуністичним Китаєм власної атомової зброї Японія вважає за необхідну річ „стояти під американською атомовою парасолею".

З'ЄДНАННЯ БІЛОГО НАЄМНОГО ВІЙСЬКА В КОНҐО ЧИСЕЛЬНО НЕВЕЛИКЕ, але, складаючись з професійних досвідчених вояків і маючи новітню зброю являє собою таку силу, що конґолійське державне військо просто розбіглось, коли те з'єднання наблизилось до міста Букаву. Гадають, що те з'єднання, до якого прєдналось кількасот чорних вояків з державного війська, може стати зав'язком нової політичної сили. Належить туди також кількасот чорних колишніх жандармів із провінції Катанґи, що її президентом був Мойсе Чомбе. Припускають, що те з'єднання не перейде до сусідньої Рванди, а свідомо залишиться в кордонах Конґа, щоб своєю приявністю вимогти на центральному ярді — помилування та притягнення до співпраці Мойсе Чомбе, що його режим Мобуту засудив заочно на смерть.

В ІЗРАЇЛІ ВІДБУЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ 60-ох видатних жидівських бизнесменів із 16-ох різних держав, головно з ЗДА, у справах ізраїльської економічної політики. Головна проблема — як поставити економіку Ізраїлю на базу самовистачальности й унезалежнити її від пожертв жидів, розсіяних в діяспорі. За останніх 16 років продано державних бондів Ізраїлю на кругло один більйон долярів, що його склали головно американські й англійські жиди. На квітень 1968 року заплянововано великий з'їзд коло 400 жидівських бизнесменів з цілого світу.

ГРЕКО - ПРАВОСЛАВНИЙ МИТРОПОЛИТ ІЯКОВОС З ЗДА ПРИБУВ до Атен, щоб нав'язати тісніший постійний зв'язок між Грецькою Православною Церквою в ЗДА і Південній Америці, яка нараховує коло півтора мільйона вірних, та православним Патріярхатом у Греції. Митрополит Іяковос був на довшій нараді у прем'єра Константина Коліяса. Патріярх Атенаґорас ревізитує у вересні ц. р. Папу Павла VI у Римі та відвідає патріярхів у Москві, Букарешті, Софії і Беоґраді.

ПРОТИ ОБМЕЖУВАННЯ ЛЕТУНСТВА І ФЛЬОТИ У ВІЙНІ У В'ЄТНАМІ

Сенатська Підкомісія під головуванням сенатора Дж. Стенніса перевела переслухання і наради у справі воєнної тактики у В'єтнамі. Однаково високі військовики, як більшість членів тієї Підкомісії висловилися проти такого обмежування свободи рухів американського летунства й американської морської фльоти у воєнних діях у В'єтнамі, яке значно продовжує війну та заощаджує збройні сили і військово-господарський потенціял ворожого Північного В'єтнаму. На цій світлині видно ліворуч сенатора Дж. Стенніса, який розмовляє з адміралом Уліссесом Грентом Шарпом, командантом збройних сил на Тихому океані. Поруч адмірала Грента стоять адмірал Рой Джансон і генерал Джан Райєн.

Сенат проти позичок тим державам, які постачають товари комуністичному В'єтнамові

Вашинґтон. — Сенат більшістю 56-ох до 25-ох голосів 10-го серпня схвалив резолюцію, щоб Експорто - Імпортовий Банк не давав позичок тим державам, заприязненим із ЗДА, які постачають товари Північному В'єтнамові. Внесок на цю резолюцію поставив сенатор демократ із Вірджінії Гаррі Ф. Бирд. Цю справу має ще вирішувати Палата Репрезентантів. Коли вона затвердить рішення Сенату, то Експортово - Імпортовий Банк мусітиме стримати позички принаймні 18 державам, що є союзниками ЗДА і ведуть із ними торгівлю за допомогою ЕІБанку, і які одночасно торгують із Північним В'єтнамом. Уряд знайшовся в клопітливому становиці, він не сподівався, що Сенат схвалить таку резолюцію. Та Сенат більшістю 51 до 35 відкинув проєкт сенатора республіканця з Иллиной Еверетта МекКінлі Дірксена, щоб заборонити позичку італійській фірмі „Фіят", яка продукує машини для совєтської фабрики авт.

Республіканські губернатори подають плян, як поборювати расові заворушення

Ню Йорк. — 8 республіканських губернаторів нараджувалися над тим, як найкраще можна буде поборювати расові заворушення, коли б вони вибухли, і над тим, що треба робити, щоб ці заворушення не повторювалися. Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер запросив губернаторів на наради, бо, на думку цих губернаторів, Федеральний Уряд не має задовільного пляну в цій справі. Губернатори зібрали свої думки у 60-ох рекомендаціях для стейтів, як боротися проти соціяльної несправедливости та проти беззаконня, яке виникає у зв'язку з цим. Губернатори підкреслили, що органи безпеки мусять негайно й рішуче виступити проти тих, які порушують порядок. Губернатор Мишиґену Джордж Ромні заявив, що це найважливіша справа, щоб органи безпеки негайно виступили з рішучістю проти заворушників. Губернатор Ромні нарікав на президента Джансона, що спізнився з висилкою федерального війська до Дітройту, і внаслідок цього довше тривали заворушення в тому місті. Губернатори зробили широкі рекомендації, між якими є проєкти зорганізувати Центр Міської Акції, та пропозиція поліпшити життя в міських нетрах, в яких найчастіше виникають заворушення.

Президентська Комісія рекомендує збільшити число негрів в Національній Ґвардії

Вашинґтон. — Президентська Дорадча Комісія в справі громадянських заворушень рекомендує негайно основно збільшити число муринів в Національній Ґвардії і в її летунстві. В окремому листі до Президента Комісія вказує на те, що в Національній Ґвардії при кінці минулого року число муринів становило всього 1.15 відсотка, це значить, що число негрів становило 4,638 на всіх 404,996 ґвардистів. В летунстві Національної Ґвардії відсоток негрів був ще менший, бо виносив 0.6 відсотка. Дорадча Комісія рекомендує також поліпшити вишкіл ґвардистів в ділянці поборювання расових і громадянських заворушень та дбайливішу процедуру при найменовуванні і підвищуванні в ранґах ґвардистів і старшин. Президент Джансон переслав ці рекомендації секретареві оборони Робертові МекНамарі, з допискою, щоб він якнайдбайливіше і якнайскорше розглянув цю важливу справу. Ця Комісія складається з 11-ох осіб.

Еф Бі Ай звітує, що число злочинів збільшилося на 11.4 відсотка

Вашинґтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер звітує, що в 1966-му році число більших злочинів становило 3,243,400, на 11.4 відсотка більше, як в 1965-му році. Одночасно він подає, що число злочинів, які вдалося поліції виявити та заарештувати винних, зменшилося на 8 відсотків. Це сталося тому, стверджує директор Гувер, що загострено ті обмеження, які мала поліція, і тому поліцисти не можуть винайти злочинців, які користають з вирішень Найвищого Суду ЗДА та не відповідають на запити під час слідства, коли не мають при собі оборонців. Число населення від 1960-го року збільшилося до 1966 р. на 9 відсотків, з 179 мільйонів до 196 мільйонів, а число злочинів в тому самому часі збільшилося на 62 відсотки, з 2-ох мільйонів в 1960 р. до 3,250,000 в 1966 р.

Шеф штабу армії Південного В'єтнаму критикує тактику ЗДА у В'єтнамі

Сайґон. — Шеф штабу армії Південного В'єтнаму, генерал Као Ван Вієн, заявив на своїй першій пресовій конференції, що бомбардування Північного В'єтнаму ніколи не доведе до того, щоб Північний В'єтнам припинив перекидування до Південного В'єтнаму своїх вояків і зброї. Він висловив переконання, що при такій тактиці, як тепер, війна може тривати у В'єтнамі ще 30 років. Він звернув увагу, що налети проти Північного В'єтнаму нічого не поможуть, коли не знищено джерел постачання і двох головних шляхів, якими те постачання ведеться — через території сусідніх „невтральних" держав Камбоджи і Ляосу. Південно-в'єтнамський генерал, який користується повагою військових кіл, як професійний старшина з високою військовою освітою, що тримається здалека від політики, заявив, що „коли хто хоче опорожнити басен, то мусить замкнути доплив води, а не вичерпувати воду". Він давав неясні відповіді журналістам і не ставив точок над „і", але з його висловів виходило недвозначно, що він є прихильником знищення тих всіх об'єктів у Північному В'єтнамі, які є джерелами воєнного постачання комуністам у Південному В'єтнамі, як також енергійних заходів проти Камбоджи і Ляосу.

Де Ґоль обороняє свою політику — таврує критиків

Париж. — Французький президент Шарль де Ґолль виголосив в четвер 10 серпня ц. р. промову через радіотелевізію, в якій він обороняв свою політику та таврував своїх критиків, як „апостолів національного самозречення", „звеличників атлантійської підлеглости", „прихильників упадку". Де Ґолль твердив, що ніщо не має такої вартости, як мир, і що тому треба приносити різні жертви та всю політику наставляти в ім'я миру. Тому, мовляв, він, де Ґолль дав свободу Альжирові, визволив з колоніяльного стану різні африканські країни, сприяв співпраці з Західньою Німеччиною, шукав приязних взаємин з комуністичними країнами Европи та нав'язав із Пейпінґом — „хоч безпосередні користі з цього не дуже виразні". Де Ґолль вказував на загрозу безпосереднього зудару „двох колосів" — ЗДА і СССР та перестерігав проти такої залежности Франції від будь котрої з тих великодержав, що Франція мусіла б автоматично воювати — в тіні тієї великодержави. Де Ґолль не говорив виразно про політику невтральности Франції, тільки про її незалежність, яку треба виявляти в усіх ходах. За газетними коментарями — цей виступ де Ґолля був спричинений значним упадком популярности де Ґолля в останніх тижнях, головно з трьох причин: його поставою проти Ізраїлю під час останньої війни на Середньому Сході, його виступом в Монтреалі в Канаді та зголошеним законом про суспільну опіку, що стрінувся з різкою опозицією однаково збоку робітничих спілок, як працедавців.

В Австрії створено Координаційну Раду Українських Організацій (КРУОА)

Відень. — Пресова Служба Союзу Українців Австрії повідомила в червні ц. р., що після довгих заходів у Відні вже створено єдину репрезентацію всіх українців у тій країні перед австрійською владою, зовнішнім світом та для збереження української культури і національної субстанції в Австрії. Таким утвором стала Координаційна Рада Українських Організацій Австрії, КРУОА, яка візьме участь в недалекому вже першому Світовому Конґресі Вільних Українців. Головою обрано Юліяна Костюка — голову Союзу Українців Австрії. До КРУОА ввійшли представники Центральної Допомогової Організації, т-ва „Запороже", УМХС, Українського Жіночого Союзу. За повідомленням Пресової Служби СУА, „українське громадянство Австрії радісно вітає завершення консолідації української організованої спільноти цієї країни та бажає Координаційній Раді Українських Організацій Австрії, як своїй найвищій репрезентації в Австрії, багато успіхів в її діяльности для осягнення поставлених собі нею високих цілей".

НОВИЙ ЛЕКТОР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВІДЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Відень. — Після смерти весною 1967 року лектора української мови в Віденському університеті, сл. п. професора д-ра Степана Боднарчука, відомого науковця-філолога, аж дотепер його місце залишилось вільним. Тому, що вже декілька іншомовних слов'янських лекторатів у тому університеті були перехоплені іншими, неприхильними до українців людьми, українська громада в Австрії була змушена скоро розглянутись за відповідною особою. Тепер лектором української мови став о. парох українців - католиків у Відні Венедикт Сютик, ЧСВВ.

Поет Вознесенський таврує в Москві Союз письменників СССР

Москва. — Московський поет Андрей А. Вознесенський із молодого покоління, який здобув собі вже ім'я в західньому світі, виступив з гострою критикою проводу професійного Союзу письменників СССР, закинувши йому користування брехнею, шантажем, шиканами й терором супроти совєтських письменників. Андрей Вознесенський перебував у травні ц. р. у ЗДА та висловлювався прихильно про Америку і її культурне життя після свого повороту до Москви. Це спричинило атаки проти нього в совєтській пресі, а коли він мав приїхати знову до Ню Йорку 16 червня ц. р., щоб читати свої поеми в Лінкольн Сентер, Союз письменників заборонив йому ту подорож і він прислав коротку телеґраму: „Не можу приїхати". З цього приводу він написав 22 червня ц. р. обширного листа головному редакторові „Правди" Міхайлові Зім'янінові, в якому він надзвичайно гостро і різко таврував поведення проводу названої совєтської ніби-то професійної спілки, насправді партійно - поліційної команди над совєтськими письменниками. Текст того листа почав масово кружляти в Москві і дістався за кордон, де повністю надрукував його „НИ Таймс" з 11 серпня ц. р. Водночас в тій газеті появився в англійському перекладі текст вірша, що його той совєтський поет відчитав 2 липня ц. р. в Театрі на Таґанці у Москві з гострим натавруванням різних явищ большевицької дійсности, та, м. і., з згадкою про „короля", який „на публічній сесії" здіймає черевик з ноги, забувши чи вмив собі передтим ліву чи праву ногу: виразна алюзія до Хрущова, який черевиком ґатив по столі в Об'єднаних Націях у Ню Йорку. Вознесенський закинув проводові Союзу письменників „безскрупульні брехні", ствердивши, наприклад, що большевики виправдували відмову Вознесенського поїхати до Ню Йорку його „хворобою". Він запитував: „Чому вони мене не повідомили, що я хворий?" Вознесенський назвав таке поведення „ідіотським" та „ображуванням елементарної людської гідности". Вознесенському заборонили поїхати в липні ц. р. до Лондону і Софії, куди запросили були його тамошні письменницькі організації.

У Києві Факультет Українського Поліграфічного Інституту шукає собі притулку

Київ. — Минулого року на так зв. всесоюзних змаганнях Українська ССР була відзначена першим місцем за графічне оформлення і гарне поліграфічне виконання деяких видань. Цього року на Вечірній Факультет Українського Поліграфічного Інституту ім. Івана Федорова подали заяви майже 600 осіб. Не всі вони здадуть іспити, а частина не потрапить до Інституту тому, що сам Вечірній факультет не має приміщення ... „Культура і Життя" з 3-го серпня у цій справі повідомляла: „В минулому навчальному році заняття проводилися в п'яти різних, досить віддалених одна від одної школах. Така розпорошеність негативно впливає на якість підготовки майбутніх спеціялістів. Часто зривалися лабораторні заняття: різні київські вузи, які пускали поліграфістів у свої лабораторії у вільний від занять час, не завжди дотримувались встановленого графіка. Бібліотекою студенти майже не користувалися, бо її книжки звалені у підвалі, немає читального залу. У завідуючих кафедрами немає не тільки кабінетів (про це й не мріють), а навіть столів, і вся документація міститься у портфелях або кишенях. На практичні заняття майбутні поліграфісти ходили в різні друкарні ... Ще гірші перспективи вимальовуються на цей рік. 28-а школа відмовила факультету в оренді приміщення. Обмежує кількість кімнат і 91-а школа. Куди тільки не звертався Юрій Олександрович по допомогу — Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, міськвно, в районні відділи народної освіти, Школи, — всюди співчувають Факультету і... посилають по інших інстанціях". Стаття в „Культурі і Житті" так і зветься: „Факультет шукає притулку".

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПРО ІСПИТИ НА ВСТУП ДО ЛЬВІВСЬКОГО І ДРОГОБИЦЬКОГО ТЕХНІКУМІВ

Як далеко посувають примусову русифікацію України, показує факт, що для вступу до різних технікумів, середніх професійних шкіл, у Львові й Дрогобичі вступники повинні здавати іспити, крім різних інших дисциплін, „з української або російської мови і літератури". „Молодь України" з 26 липня в оголошеннях про набір студентів до технічних училищ у Миколаєві, Млієві та навіть у Полтаві не подає, якою мовою треба здавати усні й письмові іспити.

УЖГОРОДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НЕ ВИПУСКАЄ АСПІРАНТІВ-ФІЛОЛОГІВ?

З оголошення про набір на аспірантуру до Ужгородського університету, надрукованого в „Молоді України" з 5 серпня, видко, що той університет або не має, або ж не цікавиться випуском аспірантів-філологів, літературознавців, лінґвістів. Із 25 оголошених фахів, до яких входять переважно математичні і фізичні науки, як і „історія СССР" та „діямат і істмат" — не названо жодного, що стосувався б філології. Не сказано також, якою мовою треба здавати іспити: „Складають екзамени з історії КПСС, спеціяльної дисципліни і однієї з іноземних мов".

ЩО ВАРТА МІСЯЧНА ПЕНСІЯ ІНВАЛІДА ВІЙНИ?

„Молодь України" з 5 серпня надрукувала обурену заяву молодої українки, зазначаючи, що її справу буде позитивно полагоджено. З тієї заяви - листа можемо судити, яку пенсію одержують в Україні ветерани — інваліди протигітлерівської війни. Зазначимо, що дівчина їхала з Запоріжжя до Харкова й назад. „27 липня приїхала до Харківського механіко-технологічного технікуму, щоб вступити на відділ моделювання та конструювання одягу. Але у приймальній комісії заявили: „Пізно. документів не приймемо, на цей відділ і так уже десять заяв на місяць" Так ні з чим і повернулася додому, проїздивши батькову пенсію — інваліда вітчизняної війни. Чому ж тоді в умовах прийому зазначено, що термін прийому до цього учбового закладу — по 31 липня?

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Утопія міжнародного роззброєння

Дебати в Сенаті ЗДА над тією частиною операцій державного Банку для експорту-імпорту, яка причетна до продажу зброї різним економічно недорозвиненим країнам, потвердили давно відому правду, що мрії про міжнародне роззброєння є власне утопічними мріями ідеалістів. Банк для експорту - імпорту, який розпоряджає 9-ма більйонами дол. на позики і хоче збільшити цей капітал до 13,500.000.000 дол., фінансує продаж зброї тільки на рекомендацію і за ґарантією Пентаґону, який, зрештою, сам розпоряджає на ту ціль капіталом у сумі кількох сот мільйонів долярів. За останніх два роки названий Банк уділив позик на 604 мільйони дол. на продаж зброї 14-ом недорозвиненим країнам. Уряд хотів був збільшити суму таких позик у 1968 році на 256 мільйонів, але сенатор Аллен Дж. Еллендер, демократ з Луїзіяни, зголосив засадниче внесення, що Банк для експорту - імпорту не має права взагалі фінансувати продаж зброї недорозвиненим країнам. У голосуванні відкинено це внесення 48 голосами на 40, при чому як демократи, так і республіканці поділилися в поглядах на цю контроверзійну справу.

На провал того внесення в значній мірі вплинув факт, що до таких недорозвинених країн, які купують у ЗДА зброю на базі довготермінового кредиту, належить — Ізраїль. Взагалі ізраїльсько - арабська війна породила цікавий парадокс: нормально вона повинна була б скріпити у широкому світі гін до міжнародного роззброєння, але насправді тільки пожвавила перегони у дальшому зброєнні — однаково арабських країн, як і Ізраїлю та різних „невтральних" в Африці й Азії. Звернений до Совєтського Союзу заклик Америки домовитися щодо обмеження експорту зброї на Середній Схід не знайшов ніякого прихильного відгуку. Навпаки, експорт зброї з комуністичних країн значно збільшився.

На цьогорічній сесії 17-членної конференції в справі роззброєння в Женеві, яка існує від 1962 року і відновила свої наради 27 січня ц. р., не заторкнено будь-якої іншої справи з ділянки роззброєння, як тільки проєкт договору проти поширення атомової зброї. Коли б навіть схвалено такий договір — він не матиме ніякого практичного значення. Але зменшились шанси навіть такої маніфестації „мирного співіснування" ЗДА й СССР. Ніхто не хоче війни, всі визнають перегони у зброєнні за зло, проте ситуація у світі така, що ті перегони продовжуються, і зброяться навіть такі держави, які можуть купувати зброю тільки на кредит або в обмін на власні продукти, з великою шкодою для економіки і життьового стандарту свого населення.

Тільки шість церков

Відвідувачі Києва в часах Середньовіччя і в пізніших часах захоплювались не лише його природною красою, а ще й його 400 церквами. Про численні святині Києва згадував у своїй, виданій 1907 року в Гаазі історичній праці — „Історії Оттоманської імперії" і англійський дипломат Ріко. Столиця України дістала навіть епітет „Золотоверхої", бо золотом сяяли на славу Божу сотні її храмів, починаючи від перлини українського церковного будівництва й архітектури, Софії Київської, здвигненої ще в княжих часах.

Цього року „Журнал Московской Патриархии" в своєму першому числі повідомляв, що весною і влітку минулого року в Києві правив Богослуження новонаставлений Екзарх України Філарет - Денисенко. Богослуження відбулися в усіх церквах, і так виявилось, що їх на понад одномільйонове місто є лише шість. Можливо, що до того переліку не додано ще однієї-двох церков чи каплиць, але й так можна сказати, що комуністи „добре попрацювали" в українській столиці, знищивши сотні церков, у тому числі й ту, в якій біля Дніпра востаннє спочивало тіло Кобзаря, в дорозі з Петербурґу до Канева.

Руйнування церков у Києві, взагалі в Україні продовжується під тим претекстом, що будови старіються і . . . загрожують людському життю, або ж під маркою „реставраційних робіт", після яких, як, наприклад, у козацькій церкві в Ромні — зникають найкращі ікони. Член - кореспондент АН УССР Славин якось скаржився на сторінках „Правды Украины", що й тепер пляновики Києва систематично забудовують найстарші райони міста, ховаючи під землею скарби української історії, зокрема фундаменти, рештки старовинних церков. Немає й сліду від цвинтаря, відомого колись під назвою „Аскольдова могила", а там же поховано українського князя Аскольда з IX століття і, як стверджує Літопис, там стояла церква св. Миколи.

Окупаційно - комуністична влада не лише зліквідувала традиційні Церкви українського народу — УАПЦ та УКЦ, а й вдається до різних методів, щоб винищити самі церковні будови неоціненної вартости!

ФРАНЦІЯ В ОГІРКОВОМУ СЕЗОНІ

Париж. — Столиця Франції в липні й серпні наполовину порожня. Парижани покинули свою столицю і перебувають в різних околицях країни, переважно над морем, або відпочивають в Італії, Еспанії, Німеччині, Австрії і навіть Британії, не зважаючи на дощовий клімат Об'єднаного Королівства. В таку пору журналісти й репортери газет переживають „посуху". Де взяти матеріял для своєї преси?

В Британії газетярі щасливіші: там у серпні щороку починається широка і ґлибокодумна дискусія в пресі про „потвору" в озері Лог Несс, в Шотляндії. Очевидці по - різному описують цю потвору, і кінця дискусії не видно. Спір про це створіння кінчається звичайно у вересні, коли оживає громадське життя в Лондоні та в інших містах Британії.

Друга невичерпна тема для англійської преси — це життя, турботи й забави членів королівської родини (а вона, нівроку, досить чисóленна). Тепер до спортовця - батька, князя Единбурґу Филипа, прилучився його син — принц Чарлз, наслідник трону. Отже, є про що писати!

Французькі журналісти досі не відкрили своєї національної „потвори" — в Альпах чи в Піренеях. Також мусять нарікати вони на своїх предків, що скидали з тронів французьких королів і навіть декому з них повідрубували голови: Людовикові XVI у 1793 р., Карлові X в 1830 р., Людовикові - Филипові в 1848 р. Наполеон III (1870 р) сам собі нашкодив, бо впіймався на німецький гачок, проголосив Прусії війну і попав у полон, звідкіль уже не вернувся. Так Франція, власне її журналісти, „осиротіла": пропала така вдячна тема, як королівський двір, двірські забави, скандали і інші подібні історії.

На щастя, подорож президента де Ґолля в Канаду в липні ц. р., його промови в Квебекській провінції та їх відгук у цілому світі дають матеріял для французької преси, для промов членів парляменту й міністрів. Газети цій темі уділяють щодня велику частину місця, на всі лади перемелюють її.

Урядова, ґоллівська преса, зрозуміла річ, уважає, що де Ґолль у Канаді виконав патріотичну повинність щодо французької частини її людности. Опозиційна преса, навпаки, називає виступи де Ґолля в Канаді втручанням у внутрішні справи союзної держави. Опозиційні газети пишуть, що, послідовно, де Ґолль мусів би під час відвідин у Бельгії та в Швайцарії звертатися до франкомовного населення тих країн, щоб будити у нього „французький патріотизм".

Само собою, комуністична преса у Франції цілком підтримує політику де Ґолля, спрямовану проти „англо-саксонського імперіялізму". На мурах Парижу висять численні оголошення про віча, улаштовувані „прихильниками вільного В'єтнаму" проти „американських аґресорів". Це дає враження, мовляв, Франція в союзі з в'єтнамцями, що побивають американське військо у В'єтнамі...

У французькій пресі можна почути голоси перестороги проти захоплення де Ґолля політикою „антиамериканізму". Бо, як пише журналіст де Фабреґ, „ідеологічне роззброєння між світом вільним і світом комуністичним зовсім не зникло; якщо відійде Мао, то союз між Москвою і Пейпінґом може відновитися. Настала пора великих об'єднань, солідарність не може бути розірвана ні в пляні господарському, ні в пляні людської солідарности".

Де Фабреґ хотів цим сказати, що Франція не сміє надіятися на компліменти, що їх чує де Ґолль із Москви та інших комуністичних столиць, бо колись може ще доведеться звернутися з словом „рятуйте" до тих самих „англо - саксонських імперіялістів"...

Viator

Читачі „Радянської Культури" домагаються словників, кінофільмів з історичною тематикою

Київ. — Використовуючи так зв. свято „жовтневої революції", читачі київської преси пишуть листи до редакцій, і деякі з них публікуються. Наводимо один з такого типу листів, поміщений в „Радянській Культурі" з 6 серпня під наголовком „Праці, яких чекаємо":

„Давно ми відчуваємо відсутність тлумачного українського словника - однотомника. Відомо, що готується великий тлумачний словник та поки що не завадило б випустити однотомник на зразок „Словник російської мови" Ожегова. Досі немає й короткого етимологічного словника, який колись ніби планувався до видання. Дуже потрібен також український збірник афоризмів.

Хотілося б сказати ще й про таке. Дуже корисну справу зробили українські кіностудії, випустивши низку фільмів, присвячених діячам української культури — Соломії Крушельницькій Коцюбинському, О. Довженку, Рильському. Та чи не час подумати і про створення картин про Лесю Українку, Марію Заньковецьку, Олександра Мишуґу, Миколу Лисенка. Глядачі всіляко вітали б також випуск картин, що відтворювали б історію Київської Руси — які цікаві теми! А „Слово про Ігорів похід". Певно, це були б хвилюючі і прекрасні твори".

ДЕНЬ СФУЖО НА ЕКСПО

I

Український Тиждень на ЕКСПО завершився величною маніфестацією нашої молоді. А 28 липня в Гостинному Павільйоні, відданому до диспозиції українського жіноцтва, відбулась програма Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

СФУЖО має в Канаді три складові організації — Організацію Українок Канади ім. О. Басараб, Лігу Українських Католицьких Жінок і Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України. З поміччю цих організацій і для їх членства проведено того дня панель під гаслом „Актуальні завдання СФУЖО".

У програмовій залі зібрались — управа складових організацій та члени - прихильниці СФУЖО. У президії засіли п-ні Олена Залізняк, голова СФУЖО, пп. Стефанія Савчук і Марія Дима, містоголови СФУЖО та пп. Стефанія Пушкар, програмова референтка. Вона ж провадила панель, а секретарювала п-ні Володимира Ценко, референтка видавництва.

Перша доповідь, що її виголосила п-ні Осипа Ґрабовенська з Філядельфії, була присвячена організаційним завданням СФУЖО, яка має 14 організацій у 10 країнах. Напрямною СФУЖО є вдержання української жінки в готовості виконувати громадські завдання, що відповідають її силі й спромозі. Цьому допомагають листування, часті контакти, конференції, з'їзди.

Про культурно - освітні почини СФУЖО реферувала д-р Софія Карпінська з Ню Йорку. Дотепер найширше розгорнулась ініціятива в імпрезах — відзначуванні історичних роковин й подій. Останнім часом посилилась акція гуртків книголюбів, що наближає жінку до української літератури, заохочує купувати книжки. Літературні конкурси СФУЖО фундації Марусі Бек вже увійшли в 9-ий рік існування. Росте зацікавлення нашими обрядами, що повинно скріпити національні традиції.

Про виховну ділянку СФУЖО говорила п-ні Ірина Пеленська з Філядельфії. Вона накреслила обидва напрями виховної праці у відношенні до матері й дитини і коротко поінформувала, що в тих ділянках робиться. Вже увійшли в життя численні почини СФУЖО, як виховні семінари, дитячі світлички, курси працівників дошкілля. Тепер СФУЖО дбає про репрезентацію українського жіноцтва у виховних осередках, де голос жіночих організацій, як носіїв виховних установ (світличок) та представниць матерів, повинен мати свою вагу.

Доповідь про зв'язки СФУЖО виголосила д-р Наталя Іщук із Філядельфії. Вона вказала на міжнародні контакти СФУЖО, що спираються на членстві в Світовому Рухові Матерів і Генеральній Федерації Жіночих Клюбів та на приязних взаєминах із Міжнародним Жіночим Союзом у Лондоні та Міжнародною Жіночою Радою в Парижі. Цього року СФУЖО двічі їх використало, виславши представниць на Конвенцію Генеральної Федерації у Сан Франсіско і Конґрес Міжнародної Жіночої Ради у Лондоні.

По закінченні доповідей п-ні Стефанія Пушкар повідомила присутніх про запляновану Жіночу Сесію в часі Світового Конґресу Вільних Українців у Ню Йорку, де буде нагода розглянути умовини життя української жінки у вільному світі і в Україні в ділянці ідеологічній, освітній, виховній, економічній та суспільної опіки. До праці притягнено фахові сили, а свою участь заповіли представниці українського жіноцтва з різних континентів.

На цьому закінчилась зустріч Управи СФУЖО з членками - прихильницями. Це була внутрішня нарада, що мала в коротких рисах поінформувати жіночий загал про дію і пляни СФУЖО.

II

На другу частину Дня СФУЖО, призначену для чужого світу, місцеві клітини складових організацій запросили представниць журналістичного світу та канадійських жіночих організацій. Розпочалась вона розмовою при коктейлі, а розгорнулась у програмі, підготованій Управою СФУЖО і Комітетом Українського Тижня.

Програму відкрила п-ні Галина Мельник, голова Комітету. Слово про діяльність СФУЖО виголосила англійською мовою п-ні Стефанія Савчук, містоголова в Канаді і голова Організації Українок Канади.

Черговою точкою програми був показ українських жіночих строїв. Пп. Христина Навроцька - Кудрик і Віра Баніт англійською і французькою мовами давали присутнім пояснення. Через сцену перейшло 10 сильветок, опрацьованих п-ні Любою Артимишин з 64 Відділу СУА в Ню Йорку.

Чергову частину показу творили народні строї, зібрані з різних частин України. Їх роздобула в Торонто мисткиня Христя Навроцька - Кудрик разом із мамою п-ні Марією Навроцькою.

Третьою частиною показу були моделі сучасного вбрання, прикрашені вишивкою. Наперед показано кілька дитячих строїв, потім ранішні, пополудневі і врешті вечірні сукні. Зібрала їх Жіноча ланка СУМ.

Пані Мирослава Вербицька - Бушар відспівала „Дощик, дощик", „Місяцю ясний" і „Ой, казала мені мати" під акомпаніямент пані Зої Солодухи - Почаївської, а пані Люба Жук відіграла на фортепіяні „Інтермеццо" Нижанківського і „Токкато" Грудіна. Таким радісним акордом закінчився День СФУЖО у Монтреалі.

Л. Б.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Анатоль Вовк

UNITED STATES OF AMERICA ПО-УКРАЇНСЬКОМУ

(2)

З цього видно, що перша назва З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ, має безсумніву перевагу над усіма іншими *)

Одною з найбільш контроверзійних проблем у перекладі USA є переклад слова States. Спочатку згадана газетна дискусія найбільше стосувалася саме цього перекладу.

Учасники анкети віддали свої голоси так: за „стейти" — 37 голосів, за „держави" — 14, за „штати" — 13, за „краї" і „стани" — по одному голосові. Відразу впадає у вічі популярність слова „стейти", що одержало більше голосів, як усі інші переклади разом. Це слово, що прийнялося вже у великій частині нашої еміґраційної преси для визначення індивідуальних членів USA напр., „стейт Ню Джерзі", створює можливість компромісу для тих, що стоять твердо за „держави" і „штати".

Як основний висновок із проведеної анкети Управа УТЦ, у своєму комунікаті стверджує: „Не зважаючи на велику розбіжність у пропонованих назвах, З'єднані Стейти Америки — назва найбільше побажана" (За цю назву висловилося 6 членів Управи УТЦ з усіх восьмох). Нова назва, в скороченні ЗСА (у вимові зе-ес-а), має можливості з часом стати єдиною назвою для нашого громадянства і преси у вільному світі.

Чи треба єдиної назви?

Думка, що єдина і спільна для всіх українців назва для USA є побажаною і потрібною — не має, мабуть, противників. Зате погляди на те, яка саме назва має стати нормою, широко розходяться. Вислідн анкети показують, що майже 2/3 всіх опитуваних вважають, що досі найбільш поширені назви, США і ЗДА, незадовільні, і їх треба замінити новими. Все таки, досить поважна частина нашого громадянства вважає, що цією єдиною назвою має стати назва США, вживана у підсовєтській Україні. Це, одначе, опінія меншости: із 68 учасників анкети усього 12 осіб висловилося тільки за США, тобто менше як одна п'ята. Арґументи прихильників США та відповіді опонентів такі:

Арґумент: Назву США ухвалила Українська Академія Наук у Києві за часів свого вільного розвитку, і ми не можемо її міняти.

Відповідь: Це твердження невірне. Правописні та термінологічні словники УАН подають не США, а дві інші назви. „Правописний словник" Г. Голоскевича (7-ме видання, Київ 1930) рекомендує Північно - Американські Сполучені Штати (ПАСШ), а „Російсько - Український словник правничої мови" (Історично - філологічний Відділ УАН, Київ 1926) подає „Сполучені Держави". З цього видно, що й під час українізації в справі перекладу не було однозгідности.

Арґумент: Традиція писати США в Україні існує декілька десятків років і тому її треба триматися.

Відповідь: Традицією ми можемо керуватися тільки тоді, коли вона виникла внаслідок вільного культурного розвитку народу, але не тоді, коли є вислідом політичного і асиміляційного натиску завойовника. Ми, у вільному світі, вживаємо букви „ґ", хоч в Україні її вже досить довгий час не вживають. Також ми пишемо Мехіко, Еспанія і Гемінґвей, хоч у підсовєтській Україні є традиція писати, згідно з російською мовою, Мексіка, Іспанія та Хемінгуей.

Арґумент: Ми повинні вживати назви США в літературних творах, щоб читачі в Україні могли їх зрозуміти.

Відповідь: Це річ дуже сумнівна, що будь - які еміґраційні літературні твори дістаються до масового читача в Україну. Як би не було, читачі в Україні настільки кмітливі, що напевно догадаються, що, напр., З'єднані Стейти Америки — це синоніми назви США. (Вживаючи скорочення, ЗСА, треба, зрозуміло, перший раз його пояснити).

Арґумент: Коли ми на еміґрації навіть приймемо нову назву для USA, вона залишиться „еміґраційною", бо в Україні її не приймуть.

Відповідь: Не маємо найменшого сумніву, що у поневоленій Україні не приймуть з еміґрації будь - якого нового слова, що відрізняло б українську лексику від російської, хоч яке б воно не було логічне та раціональне. А проте, нова, узгіднена назва може і повинна стати єдиною і обов'язковою для всіх українців у діяспорі до часу, коли наші науковці у вільному Києві цю справу вирішать.

Отже, на думку більшости опитаних осіб, немає переконливої причини, чому б назву США не можна було заступити ліпшою.

Другим найбільше вживаним скороченням перекладу назви USA є ЗДА. Це, одначе не одна назва, а комплекс назов, бо для декого З означає „злучені", для інших З — скорочення від „з'єдинені" або й від „з'єднані".

Перейдемо до обговорення арґументації поодиноких слів - складників пропонованих перекладів назви USA.

(Продовження буде)

* В попередньому числі „Свободи" помилково надруковано „З'єдинені".

СТАН МЕДИЧНОЇ ОПІКИ В УССР

З нагоди республіканської наради медичних працівників УССР, „Молодь України" навела деякі цифрові дані: „Тепер в Україні налічується понад 115 тисяч лікарів, 345 тисяч середніх медпрацівників. „Україна стала важливим центром медичної науки. Тут працює 41 спеціяльний науково-дослідний інститут, 15 медичних та 3 інститути удосконалення лікарів. У цих закладах зайнято 7 тисяч наукових працівників.

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(31)

— На кому ж тут помщатись? Я їм записку залишив. А на записці прибив печатку. А на печатці, що сам зробив, написано „Красный отряд имени Врангеля" . . .

— Як же так — Врангель і червоні? — це в команді.

— Та він — тес, хіба був москаль? Як хочете, то я зміню печатку. Це дрібниця. А до того — хіба німці знають, хто і коли червоним був? Це ж народ темний, їм би історію читать . . .

У команді стало тихо. Позатикало . . .

Павло стояв біля вікна. Високий, чорна накидка через плече, за поясом два наґани. Вистукував підковою.

У команданта зародилась думка: ось командир у лісовий район Угорська. Це — сирий терен. Туди призначити сочистого Павла. А на Угорськ чимало плянів . . .

— Павле, перебирай район.

Сів на буланого коня — поїхав. А за три дні — назад. З докладним звітом, що і як. Коли скінчив — зам'явся . . .

— Та я, бачите . . . ну, як сказати? Учора вночі ми розібрали міст у Тилявці. Це так, для вправи, щоб хлопці вчились . . . Ну — їхало німецьке авто. Та й посунуло в потік. Нам шкода стало німців. Роздягнули їх, щоб уніформи підсушити. Забрали кріси й автомат, бо замочились. Взяли, щоб почистить. Ну, а далі забули повернути. Німці в підштаниках пішли додому пішки, аж у місто. Ми — тес . . . ми їм посвідку дали. З печаткою. Але Врангеля зняли. Це так, щоб їм історії не помішать . . .

За кілька день у місті німці плякати порозліплювали: в терені появились червоні партизани . . .

На наступній бойовій відправі, в лісничівці, це тоді, як Павло, а з ним півсотні одчайдухів приїхали на дібраних вороних конях — повітовий командант спитав:

— Павле, а ти псевдо маєш?

— Ні, не маю. А ти від чого командир? Охристи мене.

На хвильку запала тиша. Півсотня тихенько познімала кріси. І зарядила. Це ж христини їхнього провідника.

Павло стояв біля коня і літній буйний вітер, після недавнього дощу, кудлав його гриву. Вона спадала Павлові на плече, мішалася з його чубом. Обидва проти вітру — мов напинались порватися в простори, немов хотіли показати, що вони дужчі, як цей вітер.

— Вихор!

Півсотня брязнула замками. Сальва. Павло мав ім'я . . .

Роботи повні руки, але чим більше її було, тим більше Вихор працював. Його район став у передні лави. І тоді, як команда південної Волині наклала на Крем'янець особливі завдання — командант прикрутив передусім Угорськ. А Вихор чувся так — немов він сіль землі.

Робота йшла. Удень — поле, коси, коні і вози, і вся селянська, польова робота, а вночі — по байраках, лісах і долинах — військові вправи. І так по саму осінь.

Та ось команда в місті заявила, що вихватки і вправи — цього вже не вистачить. Прийшов наказ — готуйсь! А оце знову з повітової команди наказ, щоб за зиму поставити геть усе на ноги, бо не пізніше як навесні забере всіх з хуторів, містечок, сіл і кине у ліс.

Прийшла записка, щоб зібрати вишколених хлопців у бойовий виряд. Прочистити терен на цю неділю, приготуватись у святочний показ. Друга частина району стане до присяги. Одна частина, це з-під Шумська, два тижні тому, разом із бойовим загоном — уже відбула. Але тепер боївки, від Угорська по Крем'янець, — мають бойову присягу.

І ось сьогодні — це той день.

Сонце на заході вже догоряло.

Спершися на ворота, Павло чекав. Сто тридцять одчайдухів зараз мають сюди прибути. Декотрі з поблизьких хуторів уже на місці.

Він чув молодою душею, як наростає його сила, як міцнішає певність, як смакує почуття власности оцих дібров, хуторів, річок, землі, шляхів. Це ж усе — все таке наше. Століттями. Наше — і не наше . . .

І ось збираються хлопці. Всі молоді, а все знають. Здається, ніколи нічого не бачили, не переживали — а все знають. Немов дід Гарасим із хутора за лісом, який пам'ятає ще панщину. Немов Яків, Іван і Купріян із кутка за селом, що били поляків у Шумську, а потім валялися по тюрмах, і землі їм поляки поконфіскували. Немов Серафим, Денис і Харитон, що тих двох перших большевики вивезли ніби на Сибір, а третього знайшли задушеного в тюрмі. І він нічого не сказав. А хлопці все знали. І знав Павло. Він лише не вмів сказати. Він і всі хлопці знали, що роблять німці, розсівшися вже не зайдами, а панами всієї землі і людей, панами їхнього дрібненького добра, збереженого від усіх попередніх панів . . .

Клівленд, Огайо

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ З УЧАСТЮ СОЮЗОВОЇ МОЛОДІ

30-го липня на просторій площі української католицької церкви св. Петра й Павла відбувся досить успішний традиційний Союзовий День, в якому взяло участь понад 300 осіб, членів УНСоюзу з Клівленду, Парми і Лейквуду, а також і з дальшого стейтового столичного міста Колумбусу.

Підготовляв і влаштував цю розвагову та культурну імпрезу Окружний Комітет Відділів УНСоюзу, що його вже довгі роки очолює бувший довголітній головний радний п. Д. Шмагала, якому допомагають всі його члени.

Концертову частину заповнила народними танками наша союзова молодіж під проводом пані Марії Бобечко, якій допомагали молодий п. Дж. Женчук та її син Данило, що в цьому році закінчив вищі інженерні студії в Питсбурґському університеті та вже одержав працю по своєму фаху у великій фірмі.

Програму відкрив п. Д. Шмаґала, а переводити нею попросив він проф. д-ра Михайла Папа, який вміло й дотепно виконав своє завдання.

В часі мистецької програми, яка відбулась у будинку, були покликані до короткого слова бувший довголітній головний радний УНСоюзу п. Володимир Дідик, який прибув на цей Союзовий День зі своєю дружиною з Дітройту, а головну промову виголосив обл. організатор Володимир Гірняк, що також спеціяльно приїхав на Союзовий День. На цьому місті слід згадати також і про те, що на запрошення Окружного Комітету прибули представники новозорганізованого Відділу УНСоюзу з міста Колумбус, його голова п. Юрій Федечко з дружиною Юлією та члени заряду п. Василь Копельців із дружиною Марією та донею, яка в часі мистецької програми увесь час шептала своїй мамі, що й вона хоче навчитись цього нашого прекрасного мистецтва...

Радістю і гордістю наповнювались серця глядачів, коли побачили вони одіту в українські однострої поважну групу молоді, що вміло під такт оркестри виконувала народні танки. Довготривалі та рясні оплески були заплатою за їхні труди, і за те, що подавляюча більшість із них належить до третьої нашої тут родженої ґенерації, яку навчили їхні батьки шанувати й любити свої народні традиції. Предки тих дітей-виконавців були піонерами організування Союзових Відділів в цьому місті та його околиці. Подбали вони також і про те, щоб їхні внуки й правнуки стали союзовцями та продовжували започатковану ними організаційну працю УНСоюзу. Гідний примір наших піонерів варто нам усім наслідувати, бо вчить він, як любити країну нашого поселення, а також, як любити Україну за те, що дала життя нашим добрим предкам!

Господарською частиною тієї вдалої імпрези займались такі члени: пп. Я. Кравчку, сек. Округи, А. Стецяк, Н. Бобечко, Д. Бобечко, Б. Ковч, М. Молескі та багато інших тут не згаданих членів. Знову ж кухня та її смачні страви були підготовані й керовані членками Союзових Відділів. Всіх їх очолювала пані Катерина Мураль. В загальному підготовляли цю імпрезу Окружний Комітет, якому допомагав у його потребах Головний Радний УНСоюзу, проф. Т. Шмаґала.

На закінчення слід згадати й підкреслити, що на тому традиційному Союзовому Дні переважали своєю чисельністю союзові сеньйори й сеньйорки та їхні діти, внуки й правнуки. Хочемо вірити, що ці наші та їхні внуки й правнуки підуть слідами своїх предків та продовжуватимуть славні традиції й працю УНСоюзу, яку започаткували на добро й славу для нашого народу на цій землі оці їхні добрі предки! Щорічне влаштування таких Союзових Днів не лише нагадує нам піонерську корисну працю, але також дають вони нагоду молодшій нашій ґенерації пізнавати себе взаємно та приучуватись по братньому вести громадським життям, яке започаткував УНСоюз.

ВОГІК

Сан Франсіско, Каліф.

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

25-го червня Товариство Прихильників Української Народної Республіки в Сан Франсіско відзначило 50-річницю Української Національної Революції двома науковими доповідями: „Українська Центральна Рада" (проф. Зіна Панасенко) та „Директорія У.Н.Р." (проф. Юліян Каменецький). Обидвоє доповідачі були свідками визвольної боротьби й намагалися об'єктивно показати розвиток подій того часу на фоні соціяльно-економічного стану, національної свідомости українського населення та міжнародної ситуації.

Потреба в цих доповідях виникла тому, що деякі українські чи підроблені під українські газети освітлюють події і діячів того часу з партійного наставлення. З писань деяких українських газет так само, як і з газет московсько - комуністичних, виходить, що діячі Української Центральної Ради та Директорії були зрадниками інтересів українського народу.

Доповіді вислухано з глибоким інтересом, і слухачі тепло дякували доповідачам.

Збори вшанували пам'ять поляглих у боротьбі за незалежність та волю України та пам'ять жертв комуністичного терору в Україні, а також прийняли одноголосно протест проти гноблення України комуністичною Москвою.

О. Л.

Відзначення 30-річчя смерти Б. І. Антонича

Вінніпеґ. — Заходами місцевої групи об'єднання українських письменників „Слово" відбулося 20-го липня зібрання для відзначення 30-річчя смерти визначного поета Богдана Ігоря Антонича, що помер у Львові в липні 1937 року. З нагоди роковин появилася в Вінніпеґу книжка „Зібрані твори" Б. І. Антонича за редакцією Святослава Гординського й Богдана Рубчака. Приявний на зібранні „Слова" С. Гординський подав деякі ближчі дані про цю книжку та її вагу для популяризації майже забутого визначного майстра слова Б. І. Антонича. Проф. Яр. Рудницький подав декілька спогадів із університетських часів Антонича у Львові та відчитав його вірші з того часу. На зібранні вирішено відзначити 30-річчя смерти поета окремим вечором з участю широких кол української громадськости.

ВИСТАВКА ТВОРІВ ЕДВАРДА КОЗАКА НА СОЮЗІВЦІ

Едвард Козак: „У горах"

В неділю 13 серпня ц. р. на Союзівці відбудеться виставка малярських праць відомого українського маляра і гумориста, редактора журналу „Лис Микита" Едварда Козака. Увечері цього ж дня Едвард Козак-ЕКО матиме свій вечір ілюстрованого гумору. День перед тим, в суботу 12 серпня, відбудеться у великій залі „Веселки" в рамцях щотижневих мистецьких і розвагових імпрез вечір гумору й сатири „Полуцебер", також із участю Е. Козака.

В підготові до відзначення 25-ліття УПА

Ню Йорк. — 20-го липня ц.р. в канцелярії ГУ ООЧСУ відбув своє засідання Крайовий Комітет в ЗДА для відзначення 25-річчя створення УПА. В процесі підготови до цього славного ювілею вже створено 23 місцевих комітети в різних місцях поселення українців. З приємністю стверджено, що українська преса, сприяючи підготовчій праці Крайового Комітету, систематично вміщує на своїх сторінках всі його інформаційні матеріяли: звернення до громадянства, склад Почесного Комітету, умови конкурсу на літературні твори та мистецькі образи, зв'язані з УПА. Недавно з ініціятиви Червоного Хреста УПА, на відзначення ювілею, заініційовано збірку крови для американських вояків у В'єтнамі. Ювілейні святкування відбуватимуться в жовтні. До того часу буде видана брошура з списком місцевих комітетів і жертводавців. 21-го жовтня в Ню Йорку в готелі „Коммодор" відбудеться бенкет, присвячений 25-літтю УПА. Перед бенкетом колишні старшини і вояки УПА відбудуть свій святочний з'їзд. До друку підготовляється „Історія УПА" А. Тиса англійською мовою, „Історія УПА, інтерпретація" В. Шанковського англійською мовою, і монументальна „Антологія поезій про УПА". „Театр в п'ятницю" під мистецьким керівництвом реж. В. Шашаровського підготовляє схвалену Крайовим Комітетом п'єсу Л. Полтави „Недосяжні" на тему УПА, з якою відвідає Ню Йорк, Нюарк, Дітройт, Бофало, Клівленд, Торонто та ін. Підготовляється також виставка видань, присвячених УПА.

Конференція ОДУМ-у в Філядельфії

Філія ОДУМ-у Філядельфії влаштовує 30 вересня 1967 року конференцію і бенкет в Мерріот Мотор готелі у Філядельфії. Конференція з численними доповідями розпічнеться в суботу о 11 годині дня.

Доповідь про основи створення молодечої організації Об'єднання Демократичної Української Молоді (скорочено ОДУМ) в 1950 році в Ню Йорку прочитає проф. Микола Степаненко, який тепер займає пост віце-президента УНР. Він був одним з основоположників ОДУМ-у.

Д-р Юрій Криволап, член ЦК ОДУМ-у зробить перегляд одумівської праці за минулі сімнадцять років. На конференції буде порівняння розвитку праці філій в ЗДА і Канаді.

Про ідеологію сучасного ОДУМ-у та його членства говоритимуть мґр. Євген Федоренко й інж. Віктор Корсунь.

Іван Піддубний у доповіді насвітлить відношення ОДУМ-у до Української Національної Ради, яку ОДУМ з самого початку підтримує, та до Українського Конґресового Комітету Америки.

Олексій Шевченко говоритиме про наставлення українського суспільства і преси до ОДУМ-у. Через ряди ОДУМ-у впродовж сімнадцяти років пройшли тисячі молоді. Про причини, чому молодь стає членами ОДУМ-у, а не інших організацій, та чому вона виходить із рядів ОДУМ-у та її пізніше відношення до ОДУМ-у, говоритиме голова Головної Виховної Ради ОДУМ-у ЗДА Іван Павлено. Зоя Граур прочитає доповідь на тему ОДУМ в майбутньому. Після кожної з зазначених тем будуть ставитись питання та відбудеться дискусія.

Реєстрація, обід і бенкет коштує 15 дол., для студентів 13 дол., а сам бенкет коштує 10 дол.

З НАШИХ БУДНІВ

БІЛА ЧЕРЕШНЯ

У цей сизо-голубий день пізнього літа наш заслужений піонер книгарського діла, пан Мирон Сурмач з Ню Йорку, сидить собі, відай, на пасіці і пасічникує, і в думці того не має, що на його чесну голову готується халепа. Гай-гай! Буде ж йому, буде! Може й до суду позиватиме його мій звенигородський земляк, Данило, за те, що він, пан Сурмач, у блуд його впровадив з допомогою друкованого слова! А може й нашому найстаршому щоденникові „Свободі" щось при цій нагоді обірветься?..

— Десь два роки тому, — розповідає друг Данило, — помістив був пан Сурмач статтейку в „Свободі", в котрій зайняв виразну позицію в обороні пташків. Шановний автор переконував читача, що пташки не є шкідниками, а коли часом і трапиться, що вони об'їдять тобі в садку черешні або вишні, то це діється лише в засушливе літо, коли висихає вода на лісових галявинах. Тоді, мовляв, бідне птаство, не знаходячи краплі води, клює вишні та черешні, і цим закроплюється...

— А хіба це неправда? — питаю земляка.

— Буйда на ресорах! — легковажно махнув рукою друг Данило. — Ну, торік, коли ми мали справді засушливе літо, ця його, панова Сурмачева теорія, ще трималася купи. І я навіть не взяв собі того дуже до серця, коли ці Божі крикуни обголотили мені садок із черешень. Що ж, гадаю, води шукають, небожата. А спрагненого ж треба напоїти — будь-то він людина чи пташок. Алеж цього року маємо мокре літо і всюди води подостатком, і в річках, і в калюжах, і в резервуарах, — то чого ж вони, паршивці, обжерли мені білу черешню так, що й кісточок не залишилось?!

— Та хіба пташки клюють черешні з кісточками? — питаю.

— Самі вони, звичайно, кісточок не ковтають, — сказав друг Данило, — але мають в цьому ділі знищення своїм підпомагачів. Бачиш цього смішного шелихвоста-чіпмонка, як їх тут називають? .. Це їхній партнер від розкуркулення моєї черешні. Пташки ласують ягодами, а той пацан кісточками вдоволяється. Дивись: стане собі, зараза, на задні лапки під деревом і чекає на опихане — аж кісточки посипляться згори! Ще й хвилюється і жебонить щось злісне своєю мовою, коли його крилаті партнери не справляються з постачанням! Нібито їм погрожує, що зірве з ними контракт, — ха-ха! Ой, Господи, яка смішна біда, одна з другою! .. Оце, буває, винесу собі крісельце в садок, сяду та й приглядаюся, як вони, гунцвоти, господарять на моїй черешні: годинами можу так дивитись, і мені не навкучиться. І так собі міркую: чи не вислати мені поправки-коментаря до статті пана Сурмача, що, мовляв, сучасні пташки перестали пити звичайну воду, а шукають „джусу" на чужих черешнях!

З того всього я бачу, що панові Сурмачеві нема чого боятись судового процесу, а „Свободі" — ще одного терпкого листа до редакції. А часом маю таке враження, що мій друг Данило навіть шкодує, що в нього, в садку, немає більше дерев з черешнями, — для пожитку пташкам і чіпмонкам та й для його власної розради.

Ікер

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Марта Горна

Лондон, Онтаріо. — Відділ УНСоюзу ч. 460 цього року з гордістю відмічає ґрадуацію одної із перших членкинь молодечого відділу УНСоюзу. Панна Марта Горна закінчила студії французької мови і літератури з Лондонському університеті. Під час весняної конвокації вона одержала науковий ступінь бакалавра наук. Продовжуватиме студії педагогії. Приємно згадати, що п. Марта Горна закінчила українську початкову школу при українській католицькій парохії в Лондоні, Вищі курси українознавства на Союзівці, та була активною членкою українського студентського клюбу. Бажаємо нашій новій ґрадуантці щастя і многих успіхів у її професійнім і особистім житті. Висловлюємо признання батькам і родині ґрадуантки, які є активними членами УНС та інших українських організацій.

П. С.

„НЕВТРАЛЬНИЙ" ТІТО ПЕРЕВЕДЕ другу половину цього тижня в Каїро на нарадах із другим таким „невтралістом" — єгипетським президентом Ґамалем Абдель Нассером. Тіто їде туди з гуртом своїх найближчих співробітників і дорадників, включно з віце-президентом Едвардом Карделем та фахівцями економічних і військових справ. Дізнавшись про плян Тіта поїхати до Каїро — президент Джансон вислав йому листа невиясненого змісту. Очевидно, головною темою нарад буде ізраїльсько-арабський спір, справа плавби по Суезі, експорт арабської нафти і т.п.

Замість квітів на могилу

бл. п. МАЛАНІЇ САЛАБАЙ

пом. 30 липня 1967 р. в Southington, Conn. зложили родини: І. Ганчарик, П. Ганчарик, С. Яремішин, В. Василенко по 5 дол., А. Микульська 2. Разом $22.00 на „Вдови і Сироти по Укр. Воєнних Інвалідах".

З невимовним душевним болем повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 7-го серпня 1967 року у Дітройті, по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі на 86 році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

ЕВСТАХІЯ з ВЕРГАНОВСЬКИХ КОРДУБА

ВДОВА ПО БЛ. П. О. КАН. ОМЕЛЯНІ

ПАНАХИДА — середа, 9-го серпня ц. р., о год. 7:30, у похоронному заведенні А. Градовського при вул. Кліпперт, 4141 у Дітройті, Миш.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 10-го серпня 1967 р. о год. 9:15 рано в церкві св. Івана Хрестителя, а опісля на цвинтар Holy Sepulchre.

В глибокому жалю:

доньки — МАРІЯ з мужем СТЕФАНОМ СЕНИК
ОЛЬГА з мужем ЮЛІЯНОМ КІНАЛЬ
сини — РОМАН з дружиною ІВАННОЮ
ЕВГЕН з дружиною ЗІРОЮ
внуки — ІГОР, ЗІРКА, БОГДАН, ЛІДА, ОЛЕСЬ
правнуки — БОРИС, РОМА, МИРОН, АНДРІЙ, ДЕМЯН, ЛЯРИСА, ЗІНА

На могилу д-ра Якова Карабая

26 травня на 79 році життя упокоївся і похований в Денвері д-р Яків Аристовулович Карабай. Відійшов у вічність активний громадський діяч, учасник української визвольної боротьби на протязі всього свідомого життя.

Народився він 7 листопада 1888 року в м. Луганську, в родині залізничника. Родичі хотіли і сина спрямувати на батьківський шлях і мріяли бачити його на становищу начальника залізничної стації, але покійний з власної ініціятиви обрав лікарську професію.

Не маючи мижливости через політичні обставини закінчити медичну освіту в Україні, примушений був студіювати аж в Томську, де й зформувався його український політичний світогляд.

В Томську був активним членом славнозвісної Студентської громади, що увійшла в історію українського революційного руху так складом своїх членів як і своєю дискусією з В. Винниченком про вагу національних і соціяльних ідей як факторів української визвольної боротьби.

Після закінчення медичної освіти на шляху громадської і професійної діяльности, мав д-р Я. Карабай багато клопотів з царською поліцією. Навіть під час першої світової війни, коли був на фронті, поліція намагалася досліджувати його політичну діяльність.

Від перших днів початку української революції і відновлення української державности д-р Я. Карабай став у перші лави творців і борців молодої Держави. За Центральної Ради займав він становище заступника начальника Військово-санітарної управи, а за Гетьманської Держави — члена закордонної військово-санітарної місії у Відні.

Повернувшися на Батьківщину потрапив до більшовиків, бувши хворим на тиф в Кам'янцю Подільському. Був арештований і вивезений до Харкова для суду і розправи, але завдяки інтервенції українських комуністів (Затонського, Полоза, Невсяченого) був звільнений, але не оправданий.

Примушений обставинами мусів працювати в нових умовах окупації України. На перших етапах становлення окупаційного режиму, в роки так званого „відродження", д-р Я. Карабай, крім лікарської праці, брав участь у всіх можливих проявах національного громадського, наукового і навіть політичного життя. В Українському Червоному Хресті він співпрацював з організатором і керівником УЧХ д-ром Холодним, в Інституті Патологічної морфології Української Академії Наук з академіком М. Мелніковим-Разведенком, в Харківському Медичному товаристві, в Українському Медичному Архіві скріз, де він вважав потрібним прикласти свій досвід, заповнити своїм іменем місце в установі, що потребувала української маніфестації.

Та прийшов час, коли окупаційний режим розпочав наступ і на ці молоді паростки українського національного життя. Почали большевики громити установу за установою, нищити організаторів і керівників їх. Один з колишніх приятелів, а саме професор Коган-Ясний своєчасно попередив д-ра Я. Карабая, що й над ним уже завис Дамоклів меч, що відповідні установи і особи пильно обсервують його тепер та вивчають минуле, і що йому треба „негайно зникнути". В тих умовах не можна було довго мудрувати, а діяти... він і вирішив переїхати до Одеси, Там в нових умовах, він почав працювати лікарем в міській лікарні, а згодом і в місцевих санаторіях. Там і застала його друга світова війна.

На еміґрації, в Німеччині, д-р Я. Карабай знову спробував працювати на громадському і професійному полях, в Українській Санітарно - Хартитативній Службі, церковно-релігійному, науковому, але набуті старі хронічні хвороби увесь час перешкоджали. Еміґрувавши до ЗДА, д-р Я. Карабай оселився в Мінеаполісі. Почав працювати спочатку в шпиталі для умово хворих в Рочестері, пізніше в шпиталю св. Варвари, але поважний вік, та стан здоров'я стали на перешкоді здобути для нього міцніше становище. Вийшовши в 1953 році на пенсію, оселився в Денвері, де мусів перейти низку хірургічних операцій, які і призвели до смерти.

В Денвері, як і в інших місцях свого перебування, він також брав активну участь в громадському життю, найбільше в церковно-релігійному. Починаючи від фізичної праці при будуванню церкви, дириґуванням церковним хором кінчаючи. Осиротив дружину Софію в Денвері, доньку Ольгу і внучку Леонору в Німеччині. Нехай цих кілька слів будуть китицею квітів на його свіжу могилу.

Іван Розгін

НОВА ВИСТАВКА Б. БОЖЕМСЬКОГО

Богдан Божемський влаштовує літню виставку своїх малярських та графічних творів на відпочинковій оселі п. Хухрів „Орлине Гніздо" в Кергонксоні, Н. Й. Як звичайно, образи Б. Божемського, здебільша олії, відзначаються однаково кольоритністю як різнородністю тематики — краєвиди, композиції, звірі, птахи, — так само графіки зображують не тільки природу й мертві предмети, але й людей та звірят. Виставка відчинена до кінця літнього сезону.

Клівленд, Огайо

ЗАСНОВАНО ФУНДАЦІЮ ЯРОСЛАВА БАРНИЧА

(к. р.) — 21-го червня засновано тут за ініціятивою Українського Хору ім. Т. Шевченка — Фонд ім. проф. Ярослава Барнича у висліді пістизму до цього визначного діяча української культури. Завданням фундації є придбати матеріяльні засоби для закріплення мистецьких надбань Я. Барнича, якого прізвище червоні московські окупанти України усунули з історії української культури; видати досі неопубліковаін твори цього українського композитора, включно із його останньою оперетою, що тематично відноситься до славної боротьби Української Повстанської Армії; видати книгу п. н. „Ярослав Барнич" в серії видань НТШ, як компіляцію різних авторів, що вже є в підготові, побудувати йому пам'ятник у м. Парма, Огайо; й створити стипендійну секцію для здібних українських студентів дириґентури й музики.

Фундацію очолила триступнева Кураторія. Почесну президію кураторії очолив корифей української сцени, Богдан Паздрій з Філядельфії; членами президії стали — Володимир Божик, Шаріка Ордассі - Баранська, Дарія Каранович, мґр. Василь Кардаш, Лена Бенцаль-Карпяк, сот. Юрій Кононів, проф. д-р Богдан Кушнір, ред. Олег Лисяк, д-р Д. Соневицький, інж. Б. Сторожук, й інж. Ярослав Филипів. До почесної президії запрошено низку чільних діячів української культури у вільному світі.

До Екзекутиви Фонду ввійшли — д-р Зенон Р. Винницький, голова; Василь Ільчишин, екзекутивний директор; Софія Мельник -Бура, секретар; мґр. Адама Вовк, скарбник; меценас Іван Тарас Білінський, радний м. Клівленду; Ірина Дубас, представник рідні проф. Я. Барнича; й адвокат Андрій Бойко, директор юстиції м. Парма.

Згідно з правильником фонду до його кураторії входять кожночасно правно вибрані члени Управи Хору ім. Т. Шевченка. Тепер увійшли — Лев Кусяка, голова; Андрій Стецяк, Омелян Чубатій, Евгенія Гейниш, Микола Сивий, Богдан Семків, Ігор Олексів, Олекса Чайка, Василь Кужда й Олександер Бойко.

Для Фундації Ярослава Барнича придбано урядову хартію стейту Огайо. Внесено аплікацію до Податкового Уряду ЗДА, щоб дотації на цей фонд були звільнені від податку. Відкрито конто ч. 2252 в українській кредитовій спілці Клівленду „Самопоміч". Першим меценатом фундації став інж. Ярослав Филипів, дириґент Українського Хору „Трембіта" в Дітройті, Миш.; фундація працює під кличем: „Закріплюймо надбання української культури".

Дотації можна слати на слідуючу адресу:
Jaroslav Barnych Foundation, Inc., Cleveland Selfreliance Credit Union (No. 2252) 6108 State Road, Parma, Ohio 44134

Табори СУМА в Елленвіл

Елленвіл, Н. Й. — 11-го серпня ц. р., о годині 8-ій вечора мала бути тут Сумівська Ватра, що нею закінчиться черговий тритижневий виховно - відпочинковий Табір Юнацтва СУМА ім. Командира УПА Степана Хріна, у якій взяли участь батьки таборовиків та гості. Понад 350 юнаків та юначок відбули тут цьогорічні виховні юнацькі табори на протязі останніх шістьох тижнів. Останній цьогорічний юнацький табір триватиме від 13-го до 27-го серпня. Крім юнацьких таборів в Елленвіл відбуваються сумівські юнацькі табори теж на шістьох інших оселях цісї молодечої організації.

13-го серпня розпічнеться в Елленвіл Вишкільний Табір для впорядників і виховників СУМА Америки й Канади. Понад 200 кандидатів на виховників і впорядників проходитимуть тут тритижневий вишкіл під проводом чільних педагогів та виховників української молоді. Офіційне відкриття Вишкільного Табору відбудеться 12-го серпня, в пополудневих годинах.